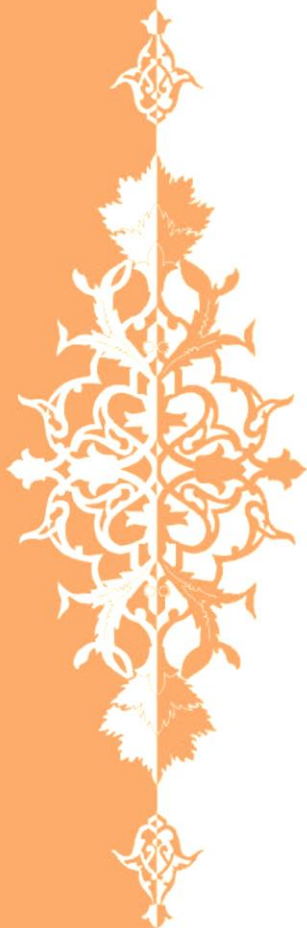

پژوهشکده شورای نگهبان

گزارش کارشناسی

پرونده‌های دیوان عدالت اداری در خصوص:

ابطال جزء «ج» بند «۱-۵۲-۴» آیین‌نامه
تکمیلی تعرفه‌های برق (مصوب ۱۳۷۵/۶/۱۰ و
اصلاحی ۱۳۷۹/۵/۲۶)

کد گزارش: ۹۴۰۸۰۴۳

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۰۹/۰۴

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

گزارش کارشناسی پرونده‌های دیوان عدالت اداری

موضوع:

ابطال جزء «ج» بند «۱-۵۲-۴» آیین‌نامه تکمیلی تعرفه‌های برق
(مصوب ۱۳۷۵/۶/۱۰ و اصلاحی ۱۳۷۹/۵/۲۶)

تهیه و تنظیم:

محمد برومند

نظارت:

محمدعلی فراهانی و هادی زرافشان

پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۴۰۸۰۴۳

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۴/۰۹/۰۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزارش کارشناسی پرونده‌های استعلامی دیوان عدالت اداری

موضوع شکایت: تقاضای ابطال جزء «ج» بند «۱-۵۲-۴» آیین‌نامه تکمیلی

تعرفه‌های برق (مصوب ۱۳۷۵/۶/۱۰ و اصلاحی ۱۳۷۹/۵/۲۶)

شاکلی: حسین سبزیانی

طرف شکایت: شرکت مادر تخصصی توانیر

جهات مغایرت شرعی: قاعده تسلیط

شماره و تاریخ نامه دیوان: ۱۳۹۴/۴/۲۴ - ۹۰۰۰/۲۱۰/۶۲۹۴۹/۲۰۰

مقدمه

شاکلی، جزء «ج» بند «۱-۵۲-۴» آیین‌نامه تکمیلی تعرفه‌های برق را مغایر قاعده تسلیط دانسته و ابطال این قسمت از آیین‌نامه را از دیوان عدالت اداری درخواست کرده است. جزء مذکور به شرکت توانیر اجازه می‌دهد پس از گذشتن یک سال از قطع برق و در صورتی که مشترک، علی‌رغم ارسال صورت‌حساب و اخطار، وضعیت خود را مشخص نکند، انشعاب وی را ابطال و به‌طور دائم جمع‌آوری کند.

شرح و بررسی

بر طبق ماده (۷) قانون سازمان برق ایران مصوب ۱۳۴۶^(۱)، وزارت آب و برق (وزارت نیروی فعلی) می‌تواند مقررات لازم را برای اداره و بهبود وضع تولید و توزیع و فروش نیروی برق وضع کند. همچنین طبق ماده (۹) همین قانون^(۲)، وزارت مذکور

۱. ماده ۷- وزارت آب و برق مقررات لازم را برای طرز اداره مؤسسات برق و بهبود وضع تولید و انتقال و توزیع و فروش نیروی برق وضع خواهد نمود. کلیه مؤسسات برق باید از مقررات مزبور تبعیت نمایند.

۲. ماده ۹- از تاریخ تصویب این قانون اخذ هر نوع وجهی از مصرف‌کنندگان برق از قبیل وام و حق

تعرفه و آیین‌نامه‌هایی تدوین و تصویب می‌کند که مبنای اخذ وجه از مصرف‌کنندگان و حاوی مقررات و شرایط فروش برق و اصول انجام‌دادن معاملات با آنان خواهد بود. بر اساس این مواد در هر دوره وزارت نیرو آیین‌نامه‌ای را وضع می‌کند که آخرین آن مربوط است به تاریخ ۱۳۷۹/۷/۲ که آیین‌نامه شماره ۴۰۸۱۷/۳۰/۱۰۰ تحت عنوان «آیین‌نامه تکمیلی تعرفه‌های برق» توسط وزیر نیرو وضع و ابلاغ شده است.

شاکای از جزء «ج» بند «۱-۵۲-۴» آیین‌نامه^(۱) که به شرکت توانیر اجازه می‌دهد پس از گذشتن یک سال از قطع برق و در صورتی که مشترک، علی‌رغم ارسال صورت‌حساب و اخطار، وضعیت خود را مشخص نکند، انشعاب وی را ابطال و به‌طور دائم جمع‌آوری کند، شکایت کرده است و به استناد مالکیتش بر انشعاب برق، وضع هرگونه آیین‌نامه و بخشنامه مانع تسلط اشخاص بر مایملکشان را مغایر عموماًت شرع مقدس، از جمله اصل تسلیط، اعلام کرده است. وی در مقام

→

اشتراک طبق تعرفه و آیین‌نامه‌هایی خواهد بود که از طرف وزارت آب و برق تعیین و اعلام می‌شود. تبصره ۱- تعرفه و آیین‌نامه‌های مذکور مشتمل بر جدول نرخ‌ها، مقررات و شرایط فروش برق و طرز احتساب بهای انواع مصارف و اصولی است که در انجام معاملات با مصرف‌کنندگان مورد عمل قرار خواهد گرفت.

تبصره ۲- مؤسسات برق تعرفه‌های مصوب را برای اطلاع عموم آگهی خواهند کرد.

۱. قسمت «۴-۵۲» بخشنامه ۴۰۸۱۷/۳۰/۱۰۰ وزیر وقت نیرو تحت عنوان «آیین‌نامه تکمیلی تعرفه‌های برق»:

«برچیدن دائم انشعاب برق

۱-۵۲-۴- در هریک از چهار حالت زیر، شرکت، انشعاب برق مشترک را به‌طور دائم، جمع‌آوری، اشتراک مربوطه را باطل و با مشترک تسویه حساب خواهد نمود:

الف) هرگاه مشتری که تنها مصرف‌کننده برق از انشعاب می‌باشد، درخواست برچیدن دائم انشعاب را بنماید.

ب) هرگاه بدهی مشترک به ۱۰۰٪ هزینه‌های عمومی برقراری انشعاب برق مندرج در جدول هزینه‌های برقراری انشعاب برق برسد و علی‌رغم ارسال صورت‌حساب و اخطار شرکت، بدهی مربوطه پرداخت نگردد.

ج) هرگاه یک سال از تاریخ قطع برق بگذرد و مشترک علی‌رغم ارسال صورت‌حساب و اخطار شرکت، وضع خود را مشخص ننماید.

د) هرگاه خلاف موضوع بند ۳-۵۱-۴ (در ارتباط با وصل خودسرانه جریان برق قطع شده، توسط مشترک) برای بار دوم تکرار شود.»

شرح ماوقع بیان می‌دارد که محل مربوط که انشعاب برق در آن وجود دارد، خالی از سکنه بوده و دستگاه اندازه‌گیری برق مفقود بوده است. پس از مدتی که وی آن مکان را بازسازی می‌کند و برای دریافت دستگاه اندازه‌گیری برق به شرکت برق مراجعه می‌کند، متوجه می‌شود که انشعاب برق وی به علت گذشتن بیش از یک سال از قطع برق، به استناد بند مذکور قطع شده است.

در ادامه گزارش، ادله دو طرف بررسی می‌شود.

شاکی استدلال‌های زیر را در توضیح غیرقانونی بودن عملکرد شرکت توزیع

نیروی برق خراسان جنوبی ابراز داشته است:

نخست اینکه، قرارداد اشتراک برق مدنظر، مربوط به دهه ۵۰ بوده و آیین‌نامه مذکور مربوط به سال ۱۳۷۹ و مؤخر از آن است و بنابراین، آیین‌نامه درخصوص این اشتراک نباید مجری باشد و این عملکرد شرکت برق مغایر ماده (۴) قانون مدنی^(۱) است که مقرر می‌دارد اثر قانون نسبت به آینده است.

دوم آنکه؛ قرارداد وی با شرکت برق محترم بوده و بر اساس ماده (۲۱۹) قانون مدنی^(۲) نمی‌توان عقود سالم را به دلایل واهی برهم‌زد؛ مگر به رضای دو طرف یا اقاله. و آخر آنکه، مبلغ بدهی وی که منجر به قطع برق و پس از آن، ابطال اشتراک شده است، بسیار ناچیز بوده و با توجه به این امر، عملکرد شرکت برق غیرمتناسب بوده است.

در پاسخ نیز اداره حقوقی وزارت نیرو استدلال‌های زیر را بیان داشته است:

نخست آنکه، رسیدگی به این شکایت از صلاحیت دیوان عدالت اداری خارج

است؛ چراکه اولاً موضوع شکایت شاکی یک امر ترافعی است و ثانیاً شرکت‌های

---

۱. ماده ۴- اثر قانون نسبت به آتیه است و قانون نسبت به ماقبل خود اثر ندارد؛ مگر اینکه در خود قانون مقررات خاصی نسبت به این موضوع اتخاذ شده باشد.

۲. ماده ۲۱۹- عقود که بر طبق قانون واقع شده باشد، بین متعاملین و قائم‌مقام آن‌ها لازم‌الاتباع است؛ مگر اینکه به رضای طرفین، اقاله یا به علت قانونی فسخ شود.

توزیع نیروی برق از لحاظ حقوقی، ماهیتی خصوصی دارند، نه دولتی. البته درخصوص این ادعا باید گفت که شاکی ابطال یک بند از آیین‌نامه را به جهات مغایرت قانونی و شرعی تقاضا کرده و همین امر، موضوع را در صلاحیت دیوان عدالت اداری قرار می‌دهد، کما اینکه دعوی مورد بحث در دیوان پذیرفته شده است. دوم آنکه، وزیر وقت نیرو، آیین‌نامه را کاملاً قانونی و به موجب مواد (۷) و (۹) قانون سازمان برق وضع کرده است.

سوم آنکه، به گواهی تصویر پیوست لایحه دفاعی، مشترک در سال ۱۳۸۶ و در قالب تعهدنامه تبدیل نام اشتراک، متعهد شده است که تمام تعهدات و آیین‌نامه‌های تکمیلی تعرفه‌های برق را رعایت کند.

این در حالی است که پذیرفتن این تعهدنامه آن هم در قالب یک فرم نمونه که امکان نپذیرفتن آن توسط مصرف کننده وجود ندارد، ارتباطی با بحث غیرشرعی بودن این بند از آیین‌نامه که موضوع شکایت شاکی پرونده است، ندارد.

نتیجه‌گیری

فارغ از استدلال‌های حقوقی و ترافعی مطرح شده در این پرونده که ارتباطی با موضوع استعلام ندارد، سؤال اصلی که در این پرونده از فقهای محترم شورای نگهبان مطرح می‌شود این است که آیا مقررۀ مذکور مبنی بر «برچیده شدن دائم انشعاب برق و ابطال اشتراک آن در صورت گذشتن یک سال از قطع برق و مراجعه نکردن مشترک»، مغایر عمومات شرع از جمله اصل تسلیط است یا خیر؟ اما از نظر حقوقی، بر اساس مواد (۷) و (۹) قانون سازمان برق مصوب ۱۳۴۶، آیین‌نامه موضوع شکایت دارای وجاهت قانونی است؛ چراکه وزیر نیرو به استناد مواد مذکور، اصول انجام معامله با مصرف‌کنندگان را تدوین کرده است و این امر که صاحب اشتراک تعهدنامه را امضا کرده، به منزله قبول مفاد آیین‌نامه در معامله قلمداد می‌شود، هر چند که اصل معامله مربوط به قبل از تدوین آیین‌نامه باشد.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
رایگان و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir